

Aan de raad,

Onderwerp:	Actualisatie nota risicomanagement, nota reserves en voorzieningen, en nota grondbeleid
------------	---

Voorstel:	De volgende geactualiseerde kaderstellende beleidsdocumenten vaststellen: <ol style="list-style-type: none"> 1. de nota risicomanagement 2015 2. de nota reserves en voorzieningen 2015 3. de nota grondbeleid 2015
-----------	--

1 SAMENVATTING

Eind 2011 zijn de Nota risicomanagement en de Nota Reserves en voorzieningen vastgesteld en begin 2012 is de Nota grondbeleid vastgesteld. Omdat er tussen de drie nota's een sterke onderlinge verwevenheid bestaat, is besloten om het besluitvormingstraject aaneen te schakelen. Nu de drie nota's geactualiseerd dienen te worden, is er wederom voor gekozen dit in gezamenlijkheid te doen.

Doordat in 2013 de beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit is vastgesteld, was de tekst op onderdelen in de drie nota's niet actueel meer. Om te voorkomen dat tegenstrijdige of onvolledige informatie is opgenomen in de nota's, wordt hier het voorstel gedaan om de drie nota's te actualiseren. De beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit 2013 komt hiermee te vervallen.

De actualisatie houdt in dat de beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit wordt verwerkt in de drie nota's. Daarnaast is het van belang dat de nota's aansluiten bij de recente wetgeving. Met name de wijziging in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) ten aanzien van niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG's) leidt tot enkele aanpassingen in de Nota grondbeleid. Hierover is de raad o.a. via de Perspectiefnota van november 2013 geïnformeerd.

Ten aanzien van de nota reserves en voorzieningen wordt het aantal reserves sterk gereduceerd door beëindiging of samenvoeging. Daarnaast wordt er een voorstel gedaan voor een nieuwe bestemmingsreserve duurzaamheid en wordt een voorstel gedaan voor de aanpassing van de bestedingsregels van de reserve majeure projecten.

2 VOORGESCHIEDENIS

Omdat de gemeentelijke grondexploitaties een belangrijk aandeel vormen van de risico's die de gemeente loopt, en daarnaast het beleidsmatig omgaan met reserves en voorzieningen een belangrijk instrument is om in te spelen op risico's, is besloten om het besluitvormingstraject van de drie nota's aaneen te schakelen vanuit het besef dat er een sterke onderlinge verwevenheid bestaat.

3 WETTELIJKE GRONDSLAG

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald, dat gemeenten beleidsmatig vastleggen hoe zij omgaan met de financiële/bestuurlijk risico's die zij kunnen lopen. De basis hiervoor vormt de verplichte paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de programmabegroting en het jaarverslag. In aanvulling daarop kan een **Nota risicomanagement** worden opgesteld.

De Financiële verordening Hof van Twente geeft aan, dat de raad een **Nota reserves en voorzieningen** vaststelt, waarin de beleidskaders worden vastgelegd voor het instellen van, en omgaan met reserves en voorzieningen.

In het BBV is tevens bepaald aan welke eisen de paragraaf grondbeleid in de programmabegroting moet voldoen. Deze paragraaf kan beperkt worden gehouden indien de gemeente een **Nota grondbeleid** heeft als achterliggend beleidskader, waarin is vastgelegd hoe wordt omgegaan met grondexploitaties.

In alle drie gevallen worden de kaderstellende beleidsnota's vastgesteld door de gemeenteraad.

4 INHOUD VOORSTEL

4.A *Wat willen we bereiken?*

De Nota risicomanagement, de Nota grondbeleid en de Nota reserves & voorzieningen hebben inhoudelijk zodanige raakvlakken, dat ze functioneel aan elkaar verbonden zijn. Risicomanagement vormt daarbij het overkoepelende gedachtegoed.

Doelstelling van dit raadsvoorstel is om de drie kaderstellende documenten weer te actualiseren voor de komende jaren.

Ten behoeve van de houdbaarheid van de nota's worden bedragen, prijzen en aantallen niet meer in de nota's opgenomen.

4.B *Wat gaan we ervoor doen?*

Nota risicomanagement

De nota risicomanagement is op enkele plaatsen aangepast ten opzichte van de versie van 2011. Naast enkele kleine tekstuele aanpassingen en actualisaties is de inhoud van de beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit 2013 verwerkt in paragraaf 3.3 en zijn in bijlage I de risicosoorten van 23 naar 13 teruggebracht. De beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit 2013 komt hiermee te vervallen. Ook is de appendix bij de nota risicomanagement 2011 inzake een nadere uitwerking van de rol van raad in risicomanagement, opgenomen in bijlage III. Die appendix is in 2012 aangeboden aan de raad.

Nota grondbeleid

In de nota grondbeleid zijn enkele aanpassingen gemaakt, zodat deze nota aansluit op de beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit.

Woningbouwaantallen en grondprijzen zijn niet meer opgenomen in de geactualiseerde versie. Ten aanzien van woningbouwaantallen wordt verwezen naar het dynamisch woningbouwprogramma. De grondprijzen worden jaarlijks vastgesteld bij de begroting.

De BBV richtlijn inzake NIEGG is opgenomen in paragraaf 5.3.

Nota reserves en voorzieningen

De nota reserves en voorzieningen is aangepast aan de beleidsregel weerstandsvermogen en tevens zijn de bedragen uit de nota gehaald. Daarnaast bevat de nota een voorstel om het aantal reserves en voorzieningen flink te reduceren. Hiermee komen wij tegemoet aan de wens om slechts een beperkt, overzichtelijk aantal reserves en voorzieningen met een duidelijke doelomschrijving in stand te houden. Daartoe worden sommige reserves beëindigd of samengevoegd. Ook wordt een voorstel gedaan voor de instelling van een nieuwe reserve en voor de aanpassing van de spelregels van de reserve majeure projecten.

Beëindigen bestemmingsreserves

Van de bestemmingsreserves kan een aantal reserves de komende jaren automatisch worden beëindigd op de natuurlijke momenten (bijv. jaarrekening, begroting), namelijk:

- **Reserve bovenwijkse voorzieningen:** de voeding vanuit de grondexploitatie is gestopt. Dit mocht volgens de BBV voorschriften niet meer. De voeding vindt nu alleen nog plaats vanuit provinciale middelen voor binnenstedelijke vernieuwing. Deze voeding is afhankelijk van gerealiseerde aantallen woningen. De laatste jaren is dit beperkt. Voorgesteld wordt om deze reserve op te heffen en de subsidie op de binnenstedelijke vernieuwing ten gunste van de algemene reserve te brengen.
- **Reserve BTW compensatiefonds:** tot en met 2015 vindt jaarlijks nog een onttrekking plaats. Deze kan hierna vervallen.
- **Reserve Digitale Basiskaart** (BGT= Basiskaart Grootschalige Topografie). De grootschalige digitale basiskaart van Nederland waarop alle fysieke objecten zoals gebouwen, wegen, water en groen eenduidig zijn vastgelegd is in 2016 een feit. Op dat moment heeft deze reserve geen bestaansrecht meer.
- **Reserve onderhoud wegen:** deze kan worden opgeheven in 2016 na afwikkeling van de lasten van het project glasvezel.
- **Reserve onderwijshuisvesting:** is niet meer nodig als gevolg van het onderbrengen van het onderhoud van de scholen bij de schoolbesturen. Afrekening vindt in 2015 plaats. Daarna kan deze worden opgeheven.
- **Reserve lening Enexis:** heeft een looptijd tot eind 2019. Het restant bedrag wordt conform besluitvorming raad toegevoegd aan de reserve majeure projecten.
- **Egalisatiereserve reorganisatie:** De reorganisatie van mei 2014 brengt incidentele kosten met zich mee. Eind 2013 is deze reserve gevormd om die kosten te dekken. In maart 2015 is de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van personele taakstellingen en is de verwachting uitgesproken dat – na een eenmalige aanvulling van de reserve in 2015 – de reserve eind 2017 op € 0 zal staan en opgeheven kan worden.

Met de **Reserve vervanging kunstgras** werd gespaard voor vervanging van de toplaag na 15 jaar. Als bezuinigingsmaatregel is de voeding van € 15.000 per veld enkele jaren geleden gestopt. Voor het beheer van de kunstgrasvelden zal een afzonderlijk voorstel worden gemaakt. In afwachting van de besluitvorming daarover houden we deze reserve vooralsnog in stand.

De **Reserve Riolering** en **Reserve Afvalstoffen** zijn conform de voorschriften van het BBV omgezet in een voorziening riolering en een voorziening afvalstoffen.

Samenvoeging bestemmingsreserves in sociaal domein

Binnen het sociaal domein is er een aantal reserves waarvan de bestemming dicht bij elkaar ligt. Dit zijn de **Reserve sociale problematiek**, de **Egalisatiereserve WMO individuele voorzieningen**, de **Reserve voorziening schrijnende gevallen bijzondere bijstand**. Voorgesteld wordt om deze 3 reserves samen te voegen in één nieuwe **Reserve sociaal domein**.

Behoud Reserve Transitiekosten

De over- en onderschrijdingen op het terrein van de Transities zullen worden gemuteerd in de **Reserve transitiekosten**. Voor de betreffende grootboekrekeningen die onder de Reserve Transitiekosten vallen zie bijlage 2 van de nota reserves en voorzieningen.

Nieuw te vormen bestemmingsreserve Duurzaamheid (Revolving fund)

In lijn met de speerpunten uit het collegeprogramma stellen wij voor om een **Bestemmingsreserve duurzaamheid** in te stellen op basis van een revolving fund. Dit is een bestemmingsreserve waaruit ook initiatieven of investeringen met een verdienmodel worden gefinancierd. Door de middelen die de investeringen genereren weer terug te laten vloeien in de bestemmingsreserve kunnen die opnieuw (revolving) worden aangewend voor de financiering van nieuwe initiatieven of investeringen met een verdienmodel. De praktische invulling van deze reserve dient nog verder uitgewerkt te worden.

Wijziging criteria Reserve Majeure Projecten

De **Reserve majeure projecten** is ingesteld om grote incidentele baten te reserveren en vervolgens op basis van integrale afweging gericht in te zetten voor projecten op diverse beleidsterreinen waar € 1 miljoen of meer mee is gemoeid. Voorgesteld wordt om het criterium dat het moet gaan om het dekken van investeringen voor projecten van meer dan € 1 miljoen te verlagen naar een bedrag van € 500.000. Het doel hiervan is om uit deze reserve ook kleinere projecten te kunnen bekostigen. Dit mede gezien het feit dat het aantal grote projecten de laatste tijd is afgenomen. De laatste jaren is overigens herhaaldelijk een uitzondering gemaakt op de bestaande bestedingsregel.

Fonds ESP

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2015 is in de gemeenteraad een motie aangenomen over de instelling van een **Fonds Economische stimulering en participatie (ESP)**. In de nota reserves en voorzieningen doen we op dit moment nog geen voorstel voor de instelling van zo'n reserve. De instelling van een Fonds ESP zal betrokken worden bij de besluitvorming over de Economische visie. Het beschikbaar stellen van financiële middelen voor uitvoering van de economische visie is nieuw beleid en maakt onderdeel uit van de nieuw beleidsdiscussie bij de Kadernota 2016 (integrale afweging).

Voorzieningen

De **Voorziening afvloeiing personeel** wordt niet meer gevoed en kan worden opgeheven. De middelen waren bedoeld als dekking van de kosten voor de reorganisatie van voor 2012. Het restant van de middelen (€ 12.150) kan terugvloeien naar de algemene reserve.

4.C Wat mag het kosten?

De actualisatie van de drie beleidsnota's is in eigen beheer verricht.

4.D Wat is het alternatief?

De geldigheid van de bestaande beleidsnota's kan doorlopen, indien zou worden afgezien van vaststelling van de geactualiseerde beleidsnota's. Het nadeel is dan dat de nota's op onderdelen geen actuele informatie bevatten en niet overeenstemmen met de BBV richtlijnen en de beleidsregel weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit.

In theorie kan er besloten worden tot een verdere inperking van het aantal reserves. Vanuit het perspectief van integrale afweging is dat te verdedigen, maar bestemmingsreserves zijn ingesteld voor een specifiek doel. Bijvoorbeeld ter egalisatie van lasten en baten in de exploitatie op een bepaalde taak (afval, riolering) of om te sparen voor een specifiek politiek gewenst doel. Als alle reserves op één hoop zouden worden gegooid, dan is niet meer te volgen welk deel van die ene grote reserve hoort bij de egalisatie van lasten en baten op een bepaalde taak. Ook is dan niet meer te volgen of er nog voldoende gespaard wordt voor bepaalde gewenste uitgaven in de toekomst. Dus bestemmingsreserves hebben ook een beheersmatige functie. Uitgangspunt is daarom dat met het instellen van bestemmingsreserves, met name ook vanwege de spanning met de integrale afweging, terughoudend moet worden omgegaan (zie ook paragraaf 3.4 van de nota reserves en voorzieningen). Overigens is er geen vrijheid in het aantal voorzieningen: een voorziening dient in de toekomst te verwachten kosten uit hoofde van bestaande verplichtingen of nauwkeurig kwantificeerbare risico's het hoofd te bieden (zie ook paragraaf 3.7 van de nota reserves en voorzieningen).

4.E Wat is het risico?

Aan de vaststelling van de drie beleidsnota's sec zijn geen directe risico's verbonden.

4.F Hoe ziet de vervolgprocedure er uit?

Na vaststelling gaan de beleidsnota's fungeren als kaderstellende documenten. De programmabegrotingen en jaarstukken zullen voortaan op basis van deze documenten worden ingericht (o.m. paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing en paragraaf grondbeleid).

5 COMMUNICATIE

Na vaststelling van het raadsbesluit wordt het bekendgemaakt en wordt hierover zowel intern als extern gecommuniceerd.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente
de secretaris, de burgemeester,

mr. G.S. Stam

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

Registratienummer	: 0527453
Onderdeel programmabegroting	: Paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering, Bedrijfsvoering, Grondbeleid
Behandeld door	: Frank Dorenbusch (Ontwikkeling), Rikjan Omvlee (Bedrijfsvoering), Bas Damen (Concernstaf)
Datum besluitvorming door B&W	: 19 mei 2015
Bijlagen	: 1. Nota risicomangement 2. Nota reserves en voorzieningen 3. Nota grondbeleid
Ter inzage gelegde stukken	: Geen